

המרכז האקדמי רופין
Ruppin Academic Center

תרומה לקהילה - פרויקט ותיקים

עבודה מסכמת במסגרת הקורס : ניהול מערכות חינוך בקיבוץ
מוגש לדבי בראס וחלי זלינגר

מגישה:

סיגל מרקוביץ

תאריך : 18.5.17

תוכן עניינים

3	1. מבוא.....
4	2. פרויקט ותיקים.....
4	2.1 פיילוט ראשון.....
4	2.2 הפקת לקחים ותוכניות לעתיד.....
6	2.3 המצפן הערכי.....
7	3. אתגרים והזדמנויות.....
7	3.1 אתגרים והזדמנויות.....
7	3.2 בחינת אתגר עם גיבוי אקדמי.....
8	3.3 המלצות להפוך את האתגר להזדמנות.....
8	4. סיכום.....
9	ביבליוגרפיה.....
10	נספחים.....
10	נספח 1.....

1. מבוא

בעבודה זו אציג את הנושא אשר בחרתי: תרומה בקהילה - פרויקט ותיקים.

פעמים רבות אני מוצאת עצמי שואלת את השאלה - למה אני עוסקת במה שאני עוסקת. התשובה לכך הינה שאני רוצה לתרום ולחולל שינוי ואני מאמינה שגם שינוי קטן משפיע בגדול לאורך זמן. מתוך מחשבה זו החלטתי שכל תחילת שנה אני מגדירה לצוות של כל בית (מחולק לדואונים ומועדון הנוערים) לבחור פרויקט התנדבותי. פרויקט זה יכול להיות בודד או מתמשך שהילדים והנוער בשיתוף הצוות יקיימו במהלך השנה. חשוב לציין שלא אני זו שבחרת את הפרויקט ההתנדבותי אלא הצוותים וזאת על מנת לחזק את החיבור שלהם לפעילות.

השנה, בית ערבה (א-ב) אספו במשך חודש נובמבר אוכל יבש והעבירו לארגון "לתת", בית דגן (ג-ד) הקימו בית קפה שהכנסותיו נתרמו עבור רכישת חבילות מזון לניצולי שואה, בית אלון (ה-ו) הקימו וטיפחו גינה ל"בית דובדבני" (בית הקשישים בקיבוץ שלנו), שכבת ז, במתכונת שנת מצוות, התנדבה בפורים במועדון השיקומי "מקום בלב" (אוכלוסייה מבוגרת), שכבת יב' התנדבה ב"רכבת החיוכים" של עמותת גדולים מהחיים לילדים חולי סרטן והיו עוד מספר התנדבויות שונות ומגוונות.

בעבודה זו אתמקד בפרויקט התנדבותי שקראנו לו "פרויקט ותיקים" אשר החל השנה כפיילוט. פרויקט זה מתרכז בותיקי הקיבוץ שלנו, קיבוץ עינת, ומועבר ע"י שכבות הנוערים (אנו משתמשים במושג ותיקים ולא קשישים).

בניגוד לרוב ההתנדבויות, פרויקט זה הינו מתמשך לאורך השנה ולא אירוע בודד.

בחרתי להתמקד בגיל השלישי כיוון שראיתי, לצערי, שאין קשר בין הצעירים לותיקים אצלנו. לדעתי שיתוף פעולה זה מאוד חשוב ויועיל רבות לשני הצדדים - הקניית ערכים חברתיים לבני הנוער ותחושת שייכות ותועלת לותיקים.

בפרויקט זה שותפיי לדרך הם הצוות החינוכי (רכזת הנוערים ומדריכת שנת המצוות), מנהלת תחום הבריאות, הורים, ותיקים וכמובן הנוער.

לדעתי, לפרויקט זה הזדמנות מדהימה להשפיע לא רק על בני הנוער והגיל השלישי שאיתם נקיים את הפעילות אלא גם על ועדת תרבות ליצירת אירועים משותפים (כרגע קיימת הפרדה בין הגילאים).

אנו חיים בקהילה וחשוב שכולם ירגישו ואכן יהיו חלק מהקהילה הזאת.

2. פרויקט ותיקים

2.1 פיילוט ראשון

בפרק זה אתמקד במה נעשה השנה במסגרת "פרויקט ותיקים". כפי שצינתי לעיל, ניתנה האפשרות לכל צוות הדרכה לבחור את פרויקט ההתנדבות שלו. רכזת הנעורים שלנו החליטה שהתרומה של קבוצת הגיל שלה- שכבות ז-יב צריכה להתבצע בקיבוץ שלנו עם הקהילה שלנו וכך החל הפרויקט לקרום עור וגידים. הנושא היה חדש ומאתגר לכולנו, כיוון שעוד לא בוצע בקיבוץ שיתוף פעולה בממדים כאלה. החלטנו להתחיל אותו עם השכבות היותר בוגרות ט-יב ובנינו מערך פעולה שלם (נספח 1) ורצון לשיתוף פעולה עם המשרד לשוויון חברתי בארץ. השנה, הצלחנו לייצר רק מספר בודד של מפגשים משמעותיים. בחרתי להסתכל על זה כהצלחה (קל היה להסתכל ככישלון) שכן התחלנו צעד קטן- וכך מתחיל פרויקט משמעותי גדול.

2.2 הפקת לקחים ותוכניות לעתיד

בפרק זה אציג את הלקחים שלמדנו מפרויקט הפיילוט ואתאר את השינויים שניישם בשנה הבאה.

על פרויקט הפיילוט התחלנו לחשוב רק לאחר תחילת השנה וכיוון שלא היה לנו ניסיון עם פרויקט ארוך טווח גילינו שאין לנו מספיק זמן לתכנן את הפעילויות כראוי. מכאן, שהחלטתי לשבת ולבנות עם רכזת הנוער שלי כבר עכשיו תוכנית לשנה הבאה. פה המקום לציין שהשנה גם התחלנו עם תנועת נוער חדשה ולראשונה שיתוף פעולה בין ההורים לשנת מצוות. היינו מאוד מרוכזים בהצלחתם ופרויקט הפיילוט לא קיבל את הקשב המתאים. בניגוד לתוכנית הקודמת, תוכנית זו נבנתה על מפגשים אישיים של 2-3 נערים עם ותיק אחד קבוע. היא מבוססת על מפגשי אישיים (בין חצי שעה לשעה) משולבים באירועי שיא משותפים אשר יערכו אחת לשבועיים. כמו כן התוכנית תתרכז רק בשכבת אחת- שכבת ז ותהיה חלק בלתי נפרד מפעילות שנת המצוות שלנו. היא תתקיים בימי שלישי, יום פעולות תנועת הנוער, על מנת שיהיה עוגן נוסף להצלחה (אין חוגים וכולם פנויים). הרציונל הנוסף בבחירת היום הוא שהנערים והנערות יגיעו למפגשים האישיים עם הותיקים שעה לפני הפעולה של התנועה ואז ישתפו בחוויותיהם בדקות הראשונות של הפעולה. המחשבה היא ששיתוף זה ייתן מוטיבציה ורצון להתמיד.

התוכנית:

חודש ספטמבר – תחילת אוקטובר :

1. יש להחליט על שני נציגים משכבת הגיל מדריכים בוגרים שיהיו אחראים על תוכן המפגשים הקבוצתיים.
2. תוכנית היערכות:

ותיקים

- *בחירת הותיקים המתאימים מבחינה פיזית ונפשית לתוכנית.
- *שיחה אישית עם כל אחד מהותיקים עם הצוות המנחה – תיאום ציפיות והסבר לקראת תחילת התוכנית.

*בחינת אופציה שהמפגשים הקבוצתיים יתרחשו בבית דרור (מבנה התרבות) - מקום נטרלי המשמש את טווח הגילאים.

נוער

אחריות וניהול רכזת הנעורים.

*שיחה והסבר על מהות הפרויקט, מטרותיו, צורתו וחשיבותו.

*הנחייה על שיח נכון אל מול האוכלוסייה הותיקה.

*מעבר על התכנים של המפגשים הראשונים.

אוקטובר (לאחר חופשת סוכות):

1. מפגש פתיחה משותף של כלל משתתפי התוכנית : הרמת כוסית, דברי פתיחה, וסבב הכרות.
2. מפגש פרטני ראשון - הכרות ראשונית בין הנערים והותיק (בביתו של הותיק).

נובמבר:

1. מפגש "הקיבוץ בשבילי" – שיח על החיים בקיבוץ, הגעתו של הותיק לקיבוץ וזיכרונות שלו מהמקום.
 2. מפגש בישול יצירה – אופים יחד עוגה/ עוגיות או כל מאכל אחר שהותיק רוצה ואוהב להכין (במידה ולא אוהב לבשל – ניתן למצוא תחביבים אחרים שהוא עוסק בהם וליצור יחד – נגרות, פיסול, ציור וכו').
- אופציה להתחלת פרויקט כתיבת ספר מתכונים משותף.

דצמבר:

1. מפגש חנוכה משותף – כלל משתתפי הפרויקט במפגש לכבוד חג החנוכה.
2. מפגש פרטני – "אלבום התמונות שלי". הנוער יביא אלבום תמונות שלו, ויבקש מהותיק להוציא גם הוא את אלבום התמונות שלו. הסתכלות משותפת על אלבומי תמונות והעלאת זיכרונות.

ינואר:

1. מפגש פרטני- משחקי קופסא קלפסו/ שחמט וכו'. לברר לפני כן מה הותיק אוהב. כמובן שניתן גם ללמד אותו משחק חדש.
2. סדר ט"ו בשבט משותף – סדר ט"ו בשבט משותף של כלל משתתפי התוכנית.

פברואר:

1. מפגש פרטני – עזרה בבית. סידור ארון, ארגון מחסן, ניקיון בגינה וכו'. בהתאם לכל ותיק ומה הוא צריך.
2. פרויקט משותף של בני המצווה והותיקים – בחירת מקום בקיבוץ לשיפוץ יחדיו.

מרץ:

1. מפגש פורים משותף

2. מפגש פרטני – מפגש טכנולוגי. הנער ילמד את הותיק כיצד משתמשים בפלאפון, מחשב, וואטסאפ וכו'.

אפריל:

1. ליווי והליכה משותפת לטקס יום השואה בקיבוץ
2. מפגש פרטני – עזרה בניקיונות לקראת פסח.

מאי:

1. מפגש סיכום פרטני – כל קבוצה (הנערים והותיק יחד) יכינו שקופית אשר תופיע במצגת סיכום.
2. מפגש סיום משותף – מצגת, שיר, ברכות וארוחה.

חשוב לציין שאני רואה בתוכנית זו רק שלד. בכוונתי לתת מקום לאחראי תוכן הפרויקט, בשאיפה מהצוות הבוגר (ט' – י"ב), להרחיב, לשנות ולהעלות רעיונות יצירתיים משלהם.

2.3 המצפן הערכי

"פרויקט ותיקים" מתייחס לשני חלקים של המצפן הערכי: דמוקרטיה פעילה ושותפות קהילתית. כמו כן, ישנה נגיעה קטנה בחלק של ראה וחדש אך אין התייחסות כלל לחלק של אהבת הארץ. הרחבה:

דמוקרטיה פעילה

חלק זה של המצפן מתייחס לשוויון בין שונות, אחריות חברתית, מעורבות בחברה ומשימתיות. לדעתי, פרויקט ותיקים מתייחס בדיוק לחלקים אלה: יצירת שוויון בין שתי אוכלוסיות גיל שונות- הגיל השלישי והנעורים תוך יצירת קשר אישי בין שניהם. אחריות חברתית שלנו כקהילה שאכן יתקיים הקשר הזה ושהוא יוביל למעורבות בחברה- הן מצד הנוער והן מצד הותיקים. בעניין המשימתיות, אני רואה זאת כהחלטה שאנו לוקחים על עצמנו שהמשימה הזאת תבוצע, בדרך כזו או אחרת, על מנת ששאר חלקי הדמוקרטיה הפעילה יתקיימו.

שותפות קהילתית

חלק זה של המצפן מתייחס לקואופרציה, קהילה רב דורית ושיתופיות. פרויקט ותיקים מתייחס בעיקר לשותפות הרב דורית במטרה להוביל שיתוף פעולה רב דורי אשר יכול להתפרס לא רק על מפגשים חברתיים בלבד אלא על שיתופי פעולה כגון הפעלת חממה משותפת.

ראה וחדש

חלק זה של המצפן מתייחס ליצירה עצמית, יהדות כתרבות, קשר לקהילות יהודיות וציונות עכשיו.

פרויקט זה אומנם לא מתייחס לכל החלקים הציוניים והיהודיים אך בהחלט מתייחס ליצירה עצמית. זו פעם ראשונה שבקיבוץ מתקיימת תוכנית לשיתוף פעולה בין שתי אוכלוסיות גיל שונות

ולכן אני רואה זאת כיצירה עצמית שתפתח פה מסורת אשר תוביל לבניית קהילה חזקה ושיתופית יותר.

3. אתגרים והזדמנויות

3.1 אתגרים והזדמנויות

האתגרים העומדים בפני בעקבות פרויקט זה הינם שונים ומגוונים :

- מנהלת בריאות- על מנת שפרויקט זה יצא לפועל, אנו צריכים אחראי שידאג לאוכלוסיית הגיל השלישי וידע לעשות את ההתאמות הנכונות (ותיק במצב לא סיעודי ומצב נפשי מאוזן, שילוב נכון בין הנער לותיק מבחינת אישיות וכו'). תפקיד מנהלת הבריאות אויש אצלנו בפעם הראשונה לפני מספר חודשים וכבר הוקפא (המנהלת התפטרה). כרגע אנחנו מחפשים מנהלת חדשה אך כדי להתקדם גייסנו באופן זמני את אחת האימהות אשר מחוברת לותיקים ומסייעת לנו בפרויקט (אציין שהיא גם מתמודדת על התפקיד).
 - מוטיבציה והתמדה- בעיקר מהכיוון של בני הנוער. אני חושבת שזה אתגר ולו רק בגלל שאנחנו בתחילת הדרך. אם זו הייתה מסורת אצלנו אז לא היה כזה דגש על ההתמדה והמוטיבציה אך מכיוון שאנחנו רק מתחילים חשוב להיות כל הזמן עם האצבע על הדופק ולוודא שבני הנוער מתמידים. הדרך היחידה לגרום לכך היא בניית קשר אישי טוב עם הותיק (תכנים מתאימים יעזרו) ויצירת מוטיבציה להגעה למפגש. זו הזדמנות נהדרת לבני הנוער ללמוד על התמדה ותוצאותיה- דבר אשר ישרת אותם בתחומים שונים לאורך כל חייהם.
 - שינוי בותיק (שינוי פיזי/רגשי)- כיוון שאנחנו יוצרים שיתוף פעולה עם הותיק, מצבו הפיזי והרגשי יכול להשתנות וזה אתגר לא קל. דוגמאות: ותיק שיהפוך לסיעודי, ותיק שחלילה נפטר וכו'.
- האתגר פה הוא לשני הצדדים- לבני הנוער מבחינת ההתמודדות עם השינוי ולותיקים שאולי לא יחפצו (או לחילופין יחפצו והנוער לא ירצה) להמשיך במפגשים מסיבותיהם שלהם. למרות שאתגר זה הוא לא פשוט, אני רואה בזה הזדמנות לבני הנוער לחוות את התמונה המלאה של החיים והשינויים שמתרחשים לנו במשך הזמן.

3.2 בחינת אתגר עם גיבוי אקדמי

האתגר שבחרתי להתמקד בו הוא המוטיבציה וההתמדה. חיברתי שתי הגדרות אלו יחד לאתגר אחד כי הן שזורות זו בזו- ללא מוטיבציה להתנדבות לא תהיה התמדה בפרויקט. נתחיל בבסיסו של האתגר: כיון שעד כה לא היה את עקרון הרצף, כלומר הוא נפסק בשנת השירות, לא היה שיתוף פעולה של החינוך החברתי עם הגיל השלישי ולפיכך לא היה עידוד למוטיבציה והתמדה בקשר ביניהם (אסס, 2017).

בספר הבוחן את נושא ההתנדבויות, ההתייחסות לבני הנוער הינה משמעותית. ההתנדבות בתקופת ההתבגרות מאוד חשובה ואף יכולה להאיץ את התפתחותה של זהות פרוד חברתית ולהבהיר למתנדב מהו תפקידו ביצירת שינוי חברתי (גרומב, 2011, עמ' 86). "מה יחשב בעיני הילד הצלחה של עצמו"? כאשר המתנדב מרגיש תחושה פנימית של הגשמה וערך עצמי במה שהוא עושה, רמת המוטיבציה שלו תעלה וכן מידת ההתמדה (זלינגר 2017, גרומב, 2011 עמ' 86). למרות זאת, כשבחנו את נכונות בני הנוער ועמדותיהם בנוגע להתנדבות עם קשישים במחקר שנערך בקרב שכבת ט' בב"ס הריאלי בחיפה נמצא כי היא נמוכה והושפעה בעיקר מן הזהות האישית, מעמדות, ומנורמות סובייקטיביות (ראובני, 2007). אז איך בכל זאת מתמודדים עם אתגר המוטיבציה וההתמדה?

3.3 המלצות להפוך את האתגר להזדמנות

חשוב שנמצא כיצד אפשר להפוך את האתגר להזדמנות ולא להירתע ממנו. להלן מספר המלצות:

- שילוב טכנולוגיה שמעניינת את בני הנוער בתכני המפגש עם הותיק
- יצירת קבוצה עם המדריך כמקום לחלוק בו קשיים והתמודדות עם המפגשים
- ניסיון להתאים בין בן הנוער לותיק מבחינת אופי ועניין או לחילופין בדיוק קצוות שונים.

4. סיכום

בעבודה זו הצגתי בפירוט את הפרויקט ההתנדבותי בקהילה שהחלטנו, רכזת הנוער ואני, לקרוא לו פרויקט ותיקים.

כתיבת העבודה גרמה לי לבחון לעומק את האתגרים העומדים בפני ונוכחתי לגלות שהם אכן לא פשוטים. יחד עם זאת גם נוכחתי לגלות כי הפרויקט נושק להרבה תחומים מהמצפן הערכי ומכאן אני רואה גם ביתר בירור את ההזדמנויות, הצורך, התרומות האדירות ואת ערכו החינוכי.

כי...
"החינוך הוא מה שנשאר, כאשר שוכחים את כל הדברים שלמדנו בביה"ס" (אלברט איינשטיין).

ביבליוגרפיה

אסם, ג' (2017). הרצאה "ייחודיות החינוך הקיבוצי". במסגרת קורס מנהלי חינוך מחזור א' במכללת רופין.

זילנר ח' (2017). הרצאה בנושא "גישת התיווך אינטראקציה בין מבוגר לילד". במסגרת קורס מנהלי חינוך מחזור א' במכללת רופין.

גרומב מ', מגן צ', סטויצקי ר' ועוד נוספים (2011). זה טוב לכולם: תועלות ורווחים מהתנדבות בני נוער. בתוך ספר: מישהו להתנדב איתו- התנדבות ובני נוער מתנדבים במאה ה-21. עמ' 85-92. גרומב מ', מגן צ', סטויצקי ר' (עורכים). כפר סבא: נדב ספרים 2011.

ראובני י' (2007). הגורמים המשפיעים על נכונות בני נוער להתנדב למען קשישים: יישום תיאוריית ההתנהגות המתוכננת. במסגרת עבודת גמר. אוניברסיטת חיפה, פברואר 2007.

נספחים

נספח 1

המשרד לשוויון חברתי

פרויקט ותיקים קיבוץ עינת 2016

שם התנועה: האיחוד החקלאי

שם הסניף: סניף עינת

שם הישוב: קיבוץ עינת

מנהלת החינוך: סיגל מרקוביץ

שם הרכזת : חן עצמון

רקע:

סניף קיבוץ עינת של האיחוד החקלאי הוקם השנה. הסניף מונה 90 חניכים (משכבות ד-ח) 201 אנשי צוות(שכבה בוגרת – מכיתה ט' עד י"ב). כחלק מהקמת הסניף עלה רצון מהנוער לקיים פעילות קהילתית שהנוער מוביל בשילוב עם התושבים הוותיקים בקיבוץ. בסמוך לסניף התנועה קיים "בית דובדבני" – בית לאזרחים הוותיקים בקיבוץ. בעזרת התוכנית ופרויקט "ותיקים בתנועה" אנו רוצים לחזק את הקשר של הנוער בקיבוץ לקהילה הוותיקה שבו.

מטרות :

חברי התנועה יפעלו מתוך ערכי אחריות ומעורבות בקהילה בה הם מתגוררים וייצרו חיבור משמעותי והדדי עם אוכלוסיית הוותיקים ביישוב בו הם גרים.

- חניכי הסניף ייחשפו למציאות היומיומי ולמצבם של הוותיקים בישראל
- חניכי הסניף יפתחו קשרים משמעותיים עם אזרחים ותיקים בקהילה בה הם גרים
- חניכי הסניף יבינו את חשיבות הקשר הבין דורי ותרומתו לשני הצדדים.
- חיזוק מעמדו של האזרח הוותיק
- חניכי הסניף יהוו גוף מוביל ויוזם בנושא האזרחים הוותיקים בקהילה
- חניכי הסניף ילמדו עוד על עבר הקיבוץ, מורשת הקיבוץ והקמתו דרך האזרחים הוותיקים בקהילה.

יעדים:

- העברת פעולות בחודש הקשיש
- התנדבות קבועה במועדון לותיק
- יצירת אירועי שיא שנתיים בחגים ומועדים בשיתוף הוותיקים בקיבוץ.
- שיתוף פעולה בהתנדבות עם עמותת "גדולים מהחיים"

הגדרת התפקידים ושותפים :

רכזת הנוער והסניף בקיבוץ : חן עצמון, אחראית על תכלול הפרויקטים והתנהלות שוטפת של הפעילות

אחריות פרויקט מטעם הנוער : תדהר שוהם ומעיין דגאי, חברות בצוות הסניף (בכיתה י'), נבחרו להיות אחראיות ומובילות הפרויקט. אחראיות על קבוצת הפעילות ותוכן המפגשים.

שותפים נוספים :

בית דובדבני : בית לותיקים בקיבוץ עינת. מאגד חלק מהפעילויות לותיקים בקיבוץ. איש קשר - נופר בנדר 052-3272451 מנהלת המקום.

עמותת "גדולים מהחיים" : העמותה שמה לה למטרה ללוות את ילדים חולי סרטן ובני משפחותיהם מרגע אבחון המחלה עד להחלמה מלאה ולחולל שינוי משמעותי בחיי הילדים ומשפחותיהם באמצעות יצירת חוויות משמחות לצד שיפור מתמיד באיכות הטיפול והתנאים הרפואיים'.

בשנים האחרונות לנוער בקיבוץ עינת יש התנדבות שהם מייצרים יחד עם העמותה – ואנו שמים כמטרה לשלב את הוותיקים בהתנדבות זו.

פירוט הפעילות בסניף:

הפעילות מתחלקת לשלושה תחומים :

1. עבודה של השכבה הבוגרת עם קהילת הותיקים בקיבוץ.
2. מפגש בין חניכי הסניף (כיתות ד-ח) עם ותיקי הקיבוץ ויצירת פעילות משותפת
3. תרומה לקהילה - פרויקט התנדבות משותף של ותיקי הקיבוץ יחד עם נוער הקיבוץ.

להן הפעילויות המתכוננות :

1. מפגש הכרות בין מובילות הפרויקט – תדהר שוהם ומעיין דגאי, לבין ותיקי הקיבוץ. מפגש פתיחה להסבר על חזון הפרויקט.
2. מפגש הכרות בין צוות הסניף (שכבה בוגרת ט-י"ב) לבין ותיקי הקיבוץ – מפגש הכרות הכולל מעגלי שיח קטנים להכרות מעמיקה יותר בין הצעירים למבוגרים.
3. הדלקת נרות חנוכה – פעילות משותפת לכלל חניכי הסניף יחד עם ותיקי הקיבוץ בהובלת השכבה הבוגרת.
4. מפגש חשיפה לעמותת "גדולים מהחיים" – מפגש עם ותיקי הקיבוץ והשכבה הבוגרת. בו יהיה הסבר, סרטונים והצגה של עמותת גדולים מהחיים.
5. טו בשב"ט – נטיעות משותפות של כלל חניכי הסניף עם ותיקי הקיבוץ

6. רכבת החיוכים – פרויקט התנדבות המתקיים בחג פורים יחד עם עמותת "גדולים מהחיים".
7. חלוקת משלוחי מנות לותיקים מצעירי הקיבוץ.
8. חשיפת הותיקים לפעילות תנועת הנוער בקיבוץ – סרטון המראה את פעילות התנועה בקיבוץ ופעילות והסבר מעמיק על התנועה. חיבור הותיקים למתרחש בקיבוץ בכלל ובתנועת הנוער בפרט.
9. "הכר את קיבוץ עינת" – פעילות שהותיקים יחד עם נציגים מהנוער יכינו לכלל הילדים שמטרתה הכרות מעמיקה של השכבות הצעירות עם היסטוריית הקיבוץ – דרך ניסיונם וזיכרונותיהם של הותיקים בקיבוץ.
10. טקסי יום הזיכרון (יום השואה, יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל)
11. ארוחת שבועות משותפת
12. מפגש סיכום – מצגת, שירים, תמונות וחוויות משותפות מהפרויקט. הרמת כוסית מרגשת.

